

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor OCW
Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

AO bekostiging van zorg in onderwijs

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagen
24-03-2015	15-0017/GB/SF	Gepke Boezaard	

**Van incidenten oplossen naar duurzame zorg in onderwijs:
"Alle kinderen hebben recht op onderwijs, ongeacht hun beperking"**

Geachte Kamerleden,

Morgenmiddag bespreekt u, naar aanleiding van de brief d.d. 20 maart jl. van Staatssecretarissen Dekker en Van Rijn, de bekostigingssystematiek van zorg in het onderwijs aan kinderen met een ernstig meervoudige beperking (EMB). Wij – ouders van kinderen met beperkingen en hun diverse belangenorganisaties - zijn verheugd dat de voormalige 'compensatiegelden' in het komend schooljaar geormerkt zullen gaan worden voor EMB-leerlingen (met een WLZ-indicatie). Het beschikbaar stellen van deze middelen voor deze complexe groep leerlingen is grote winst. Deze kinderen hebben immers – net als alle kinderen in Nederland- recht op passend onderwijs en dat wordt voor hen gelukkig weer bereikbaar.

Maar - u voelde hem misschien al aankomen – deze oplossing dekt slechts een klein deel van het probleem. Andere belangrijke knelpunten voor deze groep leerlingen en voor andere leerlingen met beperkingen worden in de brief namelijk onvoldoende geadresseerd en opgelost. Het gaat om een complex geheel van problemen, vooral in de samenhang en samenwerking van twee beleidsterreinen zorg en onderwijs. Het recht op onderwijs voor alle kinderen met beperkingen moet stevig en duurzaam worden geborgd. Daarom roepen wij u op de staatsecretarissen van VWS en OCW aan te sporen gezamenlijk de gehele breedte van de problematiek in kaart te brengen, te onderzoeken, te erkennen en op te lossen.

Wij beschrijven in deze brief de reikwijdte van de problematiek en bieden u een aantal richtinggevende oproepen en vragen. En ten slotte geven wij u een handreiking voor een duurzame en integrale aanpak.

A. Knelpunten en vragen

Knelpunt 1. De reikwijdte van de brief is teleurstellend

- De aangereikte systematiek is gebaseerd op de vooronderstelling dat al deze kinderen een WLZ indicatie hebben. Voor zover wij kunnen nagaan, geldt dat voor slechts ongeveer de helft van de EMB leerlingen. Overige leerlingen met complexe beperkingen vallen om diverse redenen onder de Zorgverzekeringswet of de Jeugdwet. Ook valt nog een groot aantal van hen onder de groep WLZ-indiceerbare, waarvan het definitieve zorgregime pas in de loop van dit jaar bekend zal worden.
- Scholen en ouders moeten met elkaar onderhandelen over inleg van zorggeld. Dat vinden wij onheus. De bal wordt hiermee volledig bij ouders en scholen gelegd. Kinderen (en hun zorgbudgetten) mogen geen inzet worden van onderhandelingen.
- Gespreksondersteuning en een rapid response team voor als ouders en scholen er niet uitkomen zijn voor onze achterban geen oplossing. Ouders en scholen moeten niet beter leren onderhandelen, ze zouden helemaal niet moeten hoeven onderhandelen!
- Ouders en scholen hebben geen communicatieprobleem, er is sprake van een bekostigingsprobleem en een definitieprobleem. Dat ontstaat mede doordat het onderscheid tussen wat zorg is, wat ondersteuning is, en wat van alle betrokkenen verwacht mag worden, niet helder is.

Oproep:

Schep duidelijkheid over welke zorg- en ondersteuningstaken wel en niet van scholen mogen worden verwacht. En welke verantwoordelijkheden en taken geborgd zouden moeten zijn vanuit de zorgwetgeving.

Knelpunt 2. De problemen om mee te kunnen doen aan onderwijs van de andere ca 60.000 kinderen met ernstige beperkingen zijn onvoldoende in beeld.

- Met de voorstellen voor zorg aan EMB-leerlingen is dus slechts voor een deel van de EMB-leerlingen en voor een nog veel kleiner deel van alle leerlingen die zorg of ondersteuning nodig hebben in het onderwijs in beeld.
- Voor het overgrote deel van de kinderen met beperkingen die naar school gaan (ca 60.000), hun ouders en hun scholen, geldt dat de toegang tot zorg en ondersteuning in de school niet integraal en duurzaam zijn verankerd. Wat het gesprek hierover bemoeilijkt, is dat de omvang en ernst van die problemen niet inzichtelijk is. Wij krijgen veel meldingen van ouders en scholen en belangenbehartigers dat de gebrekkige toegang tot zorg en ondersteuning voor leerlingen met zorgvragen vanuit de zorgverzekeraars en vanuit de Jeugdwet op dit moment al tot (dreigende) uitval uit onderwijs leidt, en tot uitstroom naar zorgvoorzieningen.

Oproep:

Baseer de uitvoering van uw onderwijsbeleid niet op incidenten en mediagevoelige casuïstiek, maar op feiten en cijfers over aantallen kinderen, hun zorgvragen, de regimes waaronder zij vallen en de zorg en ondersteuning die zij in de diverse regimes wel/niet kunnen verwachten.

Knelpunt 3. Het mag niet uitmaken in welke zorgwet een kind valt!

- Alle kinderen hebben recht op onderwijs, of ze nu lichamelijke, verstandelijke, psychiatrische of gecombineerde beperkingen hebben, of ze nu in de WLZ vallen, de Jeugdwet, of de Zorgverzekeringswet.
- Het recht op zorg en ondersteuning in onderwijs is in de onderwijs- en zorgwetten op dit moment onvoldoende geborgd. Ook sluiten de verschillende regimes niet goed op elkaar aan. Daardoor kunnen grote verschillen in rechtsgelijkheid ontstaan tussen kinderen. Per wet, per school, per samenwerkingsverband, per gemeente kan verschillen of kinderen met hun beperking wel of niet voldoende zorg en ondersteuning krijgen om naar school te blijven gaan.

Oproep:

Werk samen! Dring er bij VWS, OCW, ZN en de VNG op aan gezamenlijk het gesprek te voeren over hoe zorg en ondersteuning voor alle leerlingen met beperkingen in het onderwijs kan worden geborgd.

Wij vinden het een taak van de Staatssecretarissen om dit gesprek te initiëren, om ouders en hun organisaties structureel plek te geven in dit gesprek en partijen te wijzen en aan te spreken op hun verantwoordelijkheden in dezen.

Knelpunt 4. Inzet van PGB in het onderwijs is niet vanzelfsprekend (ook voor EMB-leerlingen)

- Nu onderwijs niet langer voorliggend is, ontstaat voor kinderen in de WLZ met een PGB de mogelijkheid om extra dagdelen (de 9 dagdelen onderwijstijd) toegevoegd te krijgen aan de zorgindicatie. De brief van 20 maart is geheel gebaseerd op de mogelijkheid om geld 'mee te nemen' voor zorg in school. Die mogelijkheid is niet geheel vanzelfsprekend. Het betekent in elk geval dat alle ouders in de WLZ een herindicatie zullen moeten aanvragen (hetgeen een intensief en bureaucratisch proces is). Ook als er geen wijziging van zorgvraag is, is een herindicatie hier noodzakelijk.
- In sommige gevallen, bij heel intensieve zorgvragen, hebben ouders deze dagdelen al toegekend gekregen en zijn deze al vergeven aan zorg en ondersteuning in de thuissituatie. Zorg op school door het - min of meer verplicht - inleggen van geld vanuit een PGB, mag nooit ten koste van zorg en ondersteuning thuis.
- Kinderen met EMB moeten net als andere kinderen kunnen deelnemen aan onderwijs. Er moeten afspraken worden gemaakt tussen ouder, gemeente / zorgverzekeraar en school om te komen tot een passend plan. Hierbij moet het belang van het kind centraal staan en niet de verdeling van het geld. Dit proces van onderhandeling tussen de genoemde partijen

levert veel extra belasting op voor ouders van toch al kwetsbare kinderen. In de indicatie zou al helder gemaakt moeten worden welk deel van het budget voor ondersteuning op school is geïndiceerd. Hierdoor is er een duidelijke en onafhankelijke leidraad voor ouders en de schoolkinderen met een PGB moeten met eigen regie via de ouders grip blijven houden op de zorg en ondersteuning die ingekocht wordt met hun PGB. De PGB-houder blijft in regie en bepaalt daarmee hoe het budget in samen met de school het beste kan worden ingezet voor hun kind.

Oproep:

- *Voeg de 9 dagdelen toe aan het PGB zonder tussenkomst van een herindicatieproces. Extra belasting van ouders, kinderen en het systeem wordt hiermee voorkomen.*
- *Zorg dat de indicatiestelling helder maakt welk deel van het budget voor ondersteuning op school is bedoeld.*
- *Als ouders er niet uitkomen met de school moeten ouders naar een onafhankelijke instantie kunnen waar het geschikt over de inzet van het PGB beslecht kan worden op een laagdrempelige manier.*

B. Handreiking om te komen tot een integrale, duurzame aanpak

Uitgangspunten:

- *Betrek ouders bij de bijstelling van het beleid met ingang van het nieuwe schooljaar.*
- *Voorkom acute problemen en ga aan het werk met een duurzame oplossing.*
- *De toegang tot onderwijs mag niet beperkt worden door afhankelijkheid van het al dan niet toekennen van zorg vanuit een zorgregime.*

De basis:

- *Breng alle werkelijke problemen – snel - in kaart, zodat monitoring mogelijk wordt.*
- *Werk samen aan een oplossing (OCW-VWS) en maak eenduidige afspraken over de financieringsvormen vanuit de verschillende stelsels. Duidelijk moet worden welke ondersteuning uit het onderwijsbudget betaald wordt en welke vormen van zorg en begeleiding betaald wordt uit WLZ, Jeugdwet of ZVW. Waar houdt het onderwijsgeld op en waar begint het zorggeld.*
- *Zorg voor eenduidigheid en gelijkheid in de maatregelen, zodat ouders en kinderen niet ongelijk worden begeleid. Voorkom dat ouders met scholen moeten onderhandelen over inzet van middelen.*
- *Veranker de financiering voor zorggelden tijdens schooltijd op uniforme wijzen en gebruik hiervoor als basis de zorgzwaarte van de kinderen.*
- *Houdt ruimte voor de keuzevrijheid en de inzet van het PGB voor mensen.*

Hanteer praktische en bekende maatregelen voor ouders en scholen:

- *Ontwerp bijvoorbeeld transparante aantrekkelijke zorgarrangementen die scholen kunnen aanbieden aan ouders. De school kan zich ermee profileren!*

- De financiering moet het kind volgen, oormerk de zorggelden zo nodig.
- Ontwerp een 'modulair pakket onderwijs' zoals er een 'modulair pakket thuis' bestaat.
- Ouders en school maken samen een plan welk deel van het PGB op school wordt ingezet en welke zorg/begeleiding daarvan wordt georganiseerd.

Wij hopen van ganser harte dat u als vervolgstap op het oplossen van de problematiek van een deel van de leerlingen met EMB, spoedig vervolgstappen neemt om te komen tot integrale en duurzame oplossingen voor alle andere kinderen met een zorgvraag in het onderwijs. En we gaan er met u vanuit dat het recht op onderwijs, en de toegang tot noodzakelijke zorg en ondersteuning in het onderwijs voor alle kinderen met beperkingen, in alle drie de zorgwetten, integraal en duurzaam moet worden geborgd.

We kijken vol spanning mee en wensen u veel wijsheid en inzicht toe.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer
directeur Ieder(in)

Martijn Klem
directeur BOSK

José Smits
bestuur vereniging Inclusie
Nederland

Peter Hulsen
directeur Landelijke
Ouderraad

Marian ter Avest
directeur Landelijk Platform GGz

Swanet Woldhuis
directeur Balans/Nederlandse
vereniging voor Autisme

Aline Saers
directeur Per Saldo

Wilna Wind
directeur NPCF